

MUPCX00GWUBJ

M Ě S T S K Ý Ú Ř A D P Ř E L O U Ć

ODBOR STAVEBNÍ

Československé armády 1665, 535 33 Přelouč

Spis.zn.: ST/17383/2022/Be
Č.j.: MUPC 19863/2022
Spis.,skart.znak 411.1, A, 10
Vyřizuje: Mgr. Petr Beneš
Tel.: 466 094 147
E-mail: petr.benes@mestoprelouc.cz

Datum: 24.10.2022

Žadatel:

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o., IČO 72048972, Kladruby nad Labem č.p. 1, 533 14 Kladruby nad Labem

ROZHODNUTÍ ZÁVAZNÉ STANOVISKO

Městský úřad Přelouč, odbor stavební, jako místně a věcně příslušný orgán státní památkové péče ve smyslu § 29 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákona o státní památkové péči“), obdržel dne 8.9.2022 žádost žadatele, kterým je

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o., IČO 72048972, Kladruby nad Labem č.p. 1, 533 14 Kladruby nad Labem,

o vydání závazného stanoviska podle § 14 odst 1 zákona o státní památkové péči ve věci:

Obnova kulturní památky – Historický kočár typu Mylord ze souboru hipomobilí Národního hřebčína Kladruby nad Labem, soubor prohlášen za kulturní památku rozhodnutím čj: MK 4097/2010 OP, inv. č. K 268

Objekt je movitou kulturní památkou zapsanou v ÚSKP ČR pod r.č. **103 903**

Restaurátorský záměr:

Transport kočáru do ateliéru restaurátora

Rozšířený průzkum: bude zdokumentována a určena míra poškození jednotlivých částí, rozsah poškození bude fotograficky zdokumentován. Bude provedeno zakreslení všech poškození (především linkování apod.) a bude zdokumentováno původní čalounění. Následně bude proveden doplňující restaurátorský průzkum kočáru, aby bylo možné stanovit přesnou koncepci zásahu. V rámci doplňujícího průzkumu budou provedeny barevné sondy na všech částech kočáru pro přesné určení původní barevnosti. Bude zjištěn rozsah druhotných nátěrů a následně bude na základě těchto průzkumů a sond určena výsledná barevnost. V případě potřeby bude proveden také rozšířený laboratorní chemickotechnologický průzkum povrchové úpravy (stratigrafie a materiálové určení).

Rozšířený průzkum textilních částí (analýza a určení materiálů jednotlivých částí).

Očištění kočáru a odstranění nečistot: za pomoci průmyslového vysavače a stlačeného vzduchu bude kočár zbaven volných nečistot. Následně budou lakované části šetrně omyty vlhkou houbičkou pomocí vodného roztoku s vhodným smáčedlem (Syntapon, benátské mýdlo apod.).

Demontáž všech nezbytných částí: po očištění bude z kočáru sejmuto celý podvozek včetně pér. Z náprav budou sejmuta loukoťová kola. Budou sejmuty blatníky a přední stěna kočího. Následně budou šetrně odstraněny veškeré části koberců a bude odstraněno přední nepůvodní linoleum. Všechny dochované části koberců budou šetrně zabaleny. Z kočáru budou velmi opatrně uvolněny zdobné mosazné lišty.

Restaurování korby kočáru a dřevěných blatníků: po provedené demontáži bude provedeno omytí z degradované lakové vrstvy. Před zahájením prací budou provedeny zkoušky rozpustnosti a bude navržena směs rozpouštědel. Odmytí musí být navrženo takovým způsobem, aby bylo co nejšetrnější k barevnému podkladu. Po odmytí lakové vrstvy budou plochy dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených míst dřevěných částí. Praskliny budou vyšpánovány připravenými dřevěnými špánami. Špány budou vyrobeny ze stejného dřeva, jako je opravovaná část. Zde se jedná především o jasanové, bukové případně jedlové dřevo. Špány a veškerá vysazení poškozených míst budou lepena teplým kožním kličem. Drobná mechanická poškození budou přetmelena kličo-křídovým tmelem s přísadou dřevěného prachu. Celý povrch bude šetrně zabroušen jemným brusným papírem. Následně budou provedeny barevné retuše původního barevného nátěru. V případě, že sondy odhalí původní linkování, bude toto linkování restaurováno. Poškozené linkování bude doplněno původním odstínem a shodným rozměrem. V případě, kdy dojde v rámci zkoušek rozpustnosti k poznatku, že došlo k propojení původního barevného nátěru a přemaleb, je nutné provést především zadokumentování původního linkování. Jedná se o velikost, barevnost a přesný rozsah. Následně bude provedeno odmytí až na podklad, který umožní restaurování a provedení nové povrchové úpravy. Ohýbané dřevěné blatníky budou v místech odlomení a poškození vysazeny novým dřevem, a to ve shodném druhu jako originál - zde se bude jednat pravděpodobně o jasan. Nově vysazená místa budou následně ručně opracována do požadovaného tvaru a poté začištěna. Podélné výsušné trhliny budou posouzeny a bude provedeno jejich případné slepení, pokud to míra rozevření praskliny neumožní, bude provedeno její vyšpánování. Veškeré lepení bude provedeno teplým kožním kličem.

Restaurování kočárových kol: prvním krokem bude umytí kol od všech nečistot pomocí vody s přísadou vhodného smáčedla. Následně bude provedeno odmytí původního zdegradovaného laku. Odmytí musí být navrženo takovým způsobem, aby bylo co nejšetrnější k barevnému podkladu. Po odmytí lakové vrstvy budou loukotě a středy kol dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených míst dřevěných částí. Praskliny na středech kol budou vyšpánovány jasanovým dřevem. Po začištění bude povrch barevně retušován a barevně sjednocen. V případě, kdy bude během průzkumu nalezeno původní linkování, bude v místech poškození doplněno a sjednoceno. Kočárová kola mají rozsáhlá mechanická poškození, takže budou vybroušena až na podklad. Broušením budou poškození odstraněna. Následně bude nanесena 2x základová barva světle hnědého odstínu. Základová barva bude na bázi suříkové základové barvy. Následně bude povrch přebroušen a bude nanесena barva shodného původního odstínu. Následně bude provedena kontrola povrchu a po ní bude nanесen nový kopálový olejoprskyřičný lak. Lak bude nanесen minimálně ve 4 vrstvách. Kola nesmí být lakovány jiným než původním olejoprskyřičným kočárovým lakem. Kované obvodové obruče mají na svém povrchu četná mechanická poškození. V rámci záměru není požadavek na jejich odstranění, ale pouze na jejich vizuálním zjemnění. Obruče budou po svém obvodu jemně zabroušeny a následně budou ošetřeny chemickým antikoročním roztokem bez následného zabarvení ošetřovaného kovu (nepoužívat tanin). Závěrem budou železné obruče ošetřeny mikrokrystalickým voskem na kov.

Restaurování železných prvků, podvozkových částí a pér: jednotlivé části podvozku budou zbaveny nečistot a zbytků maziv. Po očištění vhodným odmašťovadlem, bude přistoupeno k odstranění poškozené lakové vrstvy. Odstranění bude provedeno shodně jako na celém kočáře. Po odmytí lakové vrstvy budou jednotlivé prvky dočištěny pomocí tamponu a rozpouštědel. Následně bude provedena oprava poškozených částí. U kluzných prvků bude provedena kontrola míry opotřebení. Vzhledem ke skutečnosti, že kočár již nebude v běžném provozu, je akceptovatelná hraniční míra opotřebení. Na veškerých kovaných prvcích podvozku se nachází v různé míře a rozsahu napadení korozi. Některé podvozkové části již mají na svém povrchu hloubkovou korozi a četná lakovaná místa jsou rozsáhle zrezivělá. Je nutné provést mechanické odstranění těchto napadených částí. Před odstraněním je nutné provést sondy povrchové úpravy na případné původní linkování a až poté je možné provést očištění. Po odstranění korozních produktů bude provedeno chemické ošetření. Na odstranění lze použít materiál jak na bázi taninu, tak i další materiály Chelaton II apod. Následně je nutné po vysušení nanést základní antikoroční barvu a poté poškozená místa přetmelit přírodním tmelem a antikoročními prvky. U kočárových pér bude provedeno odstranění koroze mezi pérý a povrch bude ošetřen chemickým antikoročním roztokem. Následně bude provedeno případné přehamrování prověšených zadních pér. Péra budou přesně vyhamrována na požadovanou hodnotu předepnutí. Následně

budou plochy mezi jednotlivými listy ošetřeny grafitovou vazelínou. Poté budou provedeny barevné retuše původním barevným odstínem barvou. Vybroušené brzdové špalky budou kovářsky doplněny a vyvařeny. Před novým lakováním bude celý podvozek sestaven a připevněn ke kočáru. Následně bude provedena kontrola povrchu a po ní bude nanesen nový kopálový olejoprskyřičný lak. Lak bude nanesen minimálně ve 4 vrstvách.

Provedení restaurování čalounění a koberců: Restaurování čalounění (textilu) a koberců bude prováděno restaurátorem s licenci MKČR restaurování textilu a restaurátorský záměr na restaurování textilních částech bude samostatným záměrem. V rámci restaurování textilních částí bude nutné provést nové čalounění na těchto částech kočáru:

Výklopné sedátko bude nově potaženo shodným novým kobercem, kterým bude nově vyčalouněn i prostor pro nohy cestujících. Nové potažení bude podloženo koňskými žíněmi. Niklovaná madla, která jsou silně napadená korozí, budou mechanicky očištěna od zbytků koroze a niklu, následně budou vybroušena a vyleštěna. Závěrem budou madla nově poniklována.

Kozlík bude nově vyroben a očalouněn novým materiálem - obarvenou vlněnou textilií. Nově bude vyrobena dřevěná konstrukce kozlíku a chybějící podsedák kočího bude vyroben dle návrhu, jenž bude před výrobou odsouhlasen investorem a NPÚ. Nový podsedák bude vyroben původní technologií z jedlového dřeva. Následně budou obě nové části očalouněny pomocí koňských žíní tvořících jádro čalounění.

Koberce na podlaze budou nově vyrobeny a stejným materiálem doplněna poškozená místa. Chybějící koberce budou doplněny dle dochované části pod sedákem pro cestující a pod pomocným sedátkem. V rámci tohoto záměru se předpokládá jednoznačné zachování koberce pod cestujícími a koberce pod pomocným sedátkem. Fragmenty, které se dochovaly na prazích, budou šetrně vyjmuty a budou zadeponovány. Oba prahy po odstranění nepůvodního očalounění a fragmentů původních koberců budou potaženy novým kobercem a olemovány koženou lemovkou. Vzorky nového koberce musí být předloženy investorovi a NPÚ k odsouhlasení. Jednotlivé nové kobercové díly musí rozměrově odpovídat originálům. Obšití koberců bude provedeno shodně jako originály. Pokud se pod koberci nachází železné konstrukční prvky, je nutné je pasivovat a případné korozní produkty odstranit. Poté bude použit chemický roztok na odstranění koroze. Následně budou očištěné prvky přetřeny základovou antikorozní barvou. Vkládací koberce před cestujícími a kočím budou nově vyrobeny dle šablon a napasovány na původní mosazné čepy. Poté budou nové koberce olemovány černou usní. Pokud mosazné čepy pro uchycení koberců a tabliéru schází, budou provedeny odlitky dle originálů a kování bude v celém rozsahu doplněno. Provedení nových částí čalounění bude charakterem, technologií, barvou, materiálem věrnou kopií původního. Jedná se o nově očalouněný kozlík a podsedák kočího a pomocné sedátko pro cestující.

Kočárová linolea před cestujícími a před kočím budou nově doplněna. U linolea před cestujícími a kočím bude náhrada řešena až po provedeném doplňujícím průzkumu, a následných konzultacích se zástupci památkové péče a investora. Prioritní je však provedení věrné repliky původního linolea s dekorem. Je předpoklad, že se pod kobercem a koženými lemy najdou fragmenty původního čalounění, které budou výchozím podkladem pro nové kočárové linoleum.

Oprava kožené střechy, tabliéru a výroba nových kožených částí: kožená střecha musí být před restaurováním vyčištěna pomocí vhodného čisticího prostředku na kůži. Je doporučeno provádět čištění původními odzkoušenými postupy, v případě nových čisticích prostředků je nutná zkouška. Čištění střechy musí být prováděno až po opětovném přibití střechy ke konstrukci. V místě roztržení kožené střechy bude provedeno opětovné přibití střechy ke konstrukci. Před přibitím je nutné kraje podložit novou usní a tu sedlářsky slepit s původní usní. Roztržená místa budou podložena novou usní a scelena. Následně je nutné roztržení citlivě sešít černým sedlářským motouzem. Opravená a vyčištěná střecha bude ošetřena černou barvou na kůži a následně bude opakovaně napouštěna vhodným tukovým prostředkem na kůži. Nutné je původní koženou střechu dostatečně natukovat. Pro výrobu nového zadního tabliéru bude zajištěna kůže se shodným vzhledem (případně tlačeným vzorem) jako originál. Tato useň bude odsouhlasena před výrobou investorem a NPÚ. Nově vyrobený tabliér musí rozměrově odpovídat mosazným úchytům na kočáře, na které se tabliér připevňuje. Nový tabliér bude na rubu opět podšit pravděpodobně světlou vlněnou látkou a olemován koženým obšitím. Odstín vlněného sukna na podšíití tabliéru je nutné barevně přiblížit původní potahové látce v prostoru cestujících. Uchycení tabliéru a řemínky pro uchycení budou upřesněny po provedeném doplňujícím záměru. Kožené čalounění bude zakončeno připevněním původních mosazných lišt. Lišty budou před osazením přeleštěny. Po přeleštění je možné mosazné lišty zalakovat. Opravené lišty budou následně šetrně přitlučeny na kočár.

Výroba nových kočárových lamp: nové kočárové lampy budou čtvercové s fazetovými skly. Nové repliky lamp budou technologicky vyrobeny dle analogických originálů.

Závěrečná montáž: závěrem všech prací bude provedení montáže celého kočáru. Podle nákresu a fotodokumentace bude celý kočár opět sestaven.

Po písemném vyjádření Národního památkového ústavu (Územní odborné pracoviště v Pardubicích), Malostranské náměstí č.p. 1/16, Praha 1 – Malá Strana, 118 00 Praha 011, ze dne 7.10.2022 pod č. jednacím NPU-361/77309/2022/Ci, vydává orgán státní památkové péče dle ustanovení § 11 odst. 3 zákona o státní památkové péči a dle ustanovení § 149 odst. 1 a § 136 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

závazné stanovisko,

kterým stanoví, že **záměr je přípustný** při splnění následujících podmínek:

1. Restaurování kočáru provede podle § 14 odst. 8 památkového zákona č. 20/87 Sb. v platném znění restaurátor s licencií MKČR v příslušném oboru - na uměleckořemeslná díla ze dřeva (kód 3b třídníku specializací restaurátorských prací). Restaurování textilních a přírodních částí provede podle § 14 odst. 8 památkového zákona č. 20/87 Sb. v platném znění restaurátor s licencií MKČR v příslušném oboru - na uměleckořemeslná díla z textilu a z přírodních materiálů (kód 3g třídníku specializací restaurátorských prací).
2. Bude proveden rozšířený restaurátorský průzkum povrchových úprav na celém kočáře (sondažní a případně i laboratorní materiálový (pigmenty, pojiva, laky) a stratigrafický průzkum dochovaných historických povrchových úprav kočáru za účelem dokumentace použitých historických technik) a průzkum materiálů historických textilií a čalounění. Na základě výsledků restaurátorského průzkumu podoby a stavu dochování textilních částí bude předložen konkrétní záměr na restaurování čalounění.
3. Zahájení prací bude na NPÚ oznámeno min. s 10 denním předstihem. Během restaurování se uskuteční kontrolní dny, k nimž bude přizván pracovník Národního památkového ústavu v Pardubicích, který bude vykonávat památkový dohled podle § 32 odst. 2 písm. g) památkového zákona č. 20/87 Sb. v platném znění a s nímž budou veškeré práce konzultovány (kontakt uveden v hlavičce). Kontrolní dny a konzultace se uskuteční především po demontáži po provedení rozšířeného restaurátorského průzkumu včetně průzkumu povrchových úprav a při prohlédnutí současného stavu, po doplnění chybějících částí a při odsouhlasení nové povrchové úpravy. Závěrečná předání díla bude provedeno za účasti zástupce NPÚ.
4. Při práci bude kladen důraz na maximální zachování originálního použitého materiálu. Výměna nenávratně poškozených a dožilých prvků a částí musí být odůvodnitelná a bude předem odsouhlasena zástupcem NPÚ na kontrolním dnu. Nové doplňky budou materiálově, rozměrově a tvarově korespondovat s originálním řešením a budou odsouhlaseny zástupcem NPÚ na kontrolním dnu. Nová povrchová úprava dřevěných i kovových prvků bude zvolena na základě výsledků průzkumu a z historických skutečností, po konzultaci a odsouhlasení zástupcem NPÚ. Na kočáře budou po restaurování ponechána vybraná místa původní povrchové úpravy.
5. Restaurátor vypracuje restaurátorskou zprávu s aktuální fotodokumentací všech prací podle § 10 prováděcí vyhlášky č. 66/88 Sb. k zákonu č. 20/87 Sb. v platném znění. Ve zprávě bude uveden popis, identifikace materiálů, technika povrchových úprav, časové zařazení, rozměry, stav dochování, míra druhotných oprav (odlišení originálních částí od pozdějších doplňků) a budou uvedeny poškozené nebo nedochované prvky určené k doplnění. Bude uveden postup restaurátorských prací včetně všech použitých technických a materiálových prostředků. Součástí zprávy budou nová zjištění o kulturní památce učiněná v průběhu restaurátorských prací a doporučený režim údržby.
6. Jedna kompletní verze restaurátorské zprávy s kvalitní fotodokumentací na papíře o gramáži min. 200 bude při kolaudaci prací předána NPÚ v Pardubicích, které si zprávu ponechá pro dokumentační účely - podle § 14 odst. 9 památkového zákona č. 20/87 Sb. v platném znění. Zpráva bude NPÚ odevzdána v tištěné i digitální podobě (vytištěné fotografie budou min. ve formátu 10 x 15 cm, v digitální verzi bude kromě textu doplněn soubor fotografií ve vysokém rozlišení ve formátu jpg).
7. **Restaurátor bude žadatelem seznámen se zněním závazného stanoviska Městského úřadu v Přelouči a písemného vyjádření NPÚ v Pardubicích.**

Odůvodnění:

Městský úřad Přelouč, odbor stavební, jako obecný úřad obce s rozšířenou působností, zabezpečuje podle § 29 zákona o státní památkové péči výkon památkové péče ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.

Žádost o vydání závazného stanoviska k uvedenému stavebnímu záměru správní orgán posoudil z hlediska jejího souladu s platnými právními předpisy a v souladu se zájmy orgánů státní památkové péče.

Objekt je movitou kulturní památkou zapsanou v ÚSKP ČR pod r.č. 103 903.

K stavebnímu záměru se písemně vyjádřil dne 7.10.2022 Národní památkový ústav (Územní odborné pracoviště v Pardubicích), Malostranské náměstí č.p. 1/16, Praha 1-Malá Strana, 118 00 Praha 011 pod č. jednacím NPU-361/77309/2022/Ci.

NPÚ doporučuje žádost ke schválení, jelikož úpravy jsou v souladu s charakterem památky.

Odůvodnění jednotlivých podmínek:

1. Viz § 14 odst. 8 památkového zákona č. 20/87 Sb. - Obnovu kulturních památek nebo jejich částí, které jsou díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi (dále jen "restaurování"), mohou provádět fyzické osoby na základě povolení vydaného podle § 14a , přičemž restaurováním se rozumí souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací respektujících technickou a výtvarnou strukturu originálu.
2. Viz § 10 odst. 3 písm. b) prováděcí vyhlášky č. 66/88 Sb. k zákonu č. 20/87 Sb. Restaurátorský průzkum je nezbytné provést ke zjištění co nejvíce informací o díle a před upřesněním finálního konceptu restaurování.
3. Viz § 32 odst. 2 písm. g) památkového zákona č. 20/87 Sb. Postup prací je nezbytné konzultovat pro stanovení nejvhodnějšího způsobu restaurování vztahujícího se ke konkrétnímu dílu na základě poznatků vzniklých během restaurátorských prací. Průběžné konzultace a kontrolní dny jsou nezbytné k zajištění odborného dohledu nad restaurováním kulturní památky.
4. Nově doplňované prvky se stávají součástí kulturní památky a je třeba, aby jejich provedení korespondovalo s originální podobou díla. Originální povrchová úprava je dokladem původního barevného a materiálového řešení, proto je nezbytné ji na vybraných částech kočáru ponechat.
5. Viz § 10 odst. 4 prováděcí vyhlášky č. 66/88 Sb. k zákonu č. 20/87 Sb.
6. Viz § 14 odst. 9 památkového zákona č. 20/87 Sb.
7. Písemné vyjádření NPÚ slouží jako odborný podklad pro vydání závazného stanoviska Městského úřadu k restaurování kulturní památky.

Po přezkoumání žádosti, podkladů k žádosti a v souladu s písemným vyjádřením NPÚ, vydává orgán ochrany památek toto závazné stanovisko.

Veškeré změny a další doplňky oproti předloženému záměru je nutno předem odsouhlasit s orgány státní památkové péče ve smyslu zákona o státní památkové péči.

Správní orgán rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku rozhodnutí, které je podle § 44a odst. 3 zákona o státní památkové péči samostatným rozhodnutím ve správním řízení o vydání závazného stanoviska. Správní orgán při svém rozhodování vycházel ze všech dostupných podkladů a zjištění a řídil se platnými právními předpisy.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ust. § 81 odst. 1 a § 83 odst. 1 správního řádu podat odvolání, a to do 15 dnů ode dne jeho oznámení, ke Krajskému úřadu Pardubického kraje, odboru kultury, sportu a cestovního ruchu, oddělení kultury a památkové péče, který o odvolání rozhodne, a to cestou Městského úřadu Přelouč, odboru stavebního, u něhož se odvolání podává.

Lhůta pro podání odvolání se počítá ode dne následujícího po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí, nejpozději však po uplynutí desátého dne ode dne, kdy bylo nedoručené a uložené rozhodnutí připraveno k vyzvednutí.

V odvolání se uvede, v jakém rozsahu se rozhodnutí napadá a dále namítaný rozpor s právními předpisy nebo nesprávnosti rozhodnutí nebo řízení, jež mu předcházelo. Odvolání se podává v takovém počtu stejnopisů, aby jeden stejnopis zůstal správnímu orgánu a aby každý účastník dostal jeden stejnopis. Nepodá-

li účastník – odvolatel potřebný počet stejnopisů, vyhotoví je na jeho náklady správní úřad. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Včas podané a přípustné odvolání má dle ust. § 85 odst. 1 správního řádu odkladný účinek.

Odvoláním lze napadnout výrokovou část rozhodnutí, jednotlivý výrok nebo jeho vedlejší ustanovení. Odvolání jen proti odůvodnění rozhodnutí je nepřípustné.

Lubomír Novotný
vedoucí odboru

Přílohy:

Písemné vyjádření Národního památkového ústavu

Obdrží:

Národní hřebčín Kladruby nad Labem, s.p.o., IDDS: mw6u68u

Národní památkový ústav, Územní odborné pracoviště v Pardubicích, IDDS: 2cy8h6t